

Vooropleidingseisen hoger onderwijs: van havo naar hbo

(gebaseerd op de publicatie 'Nadere vooropleidingseisen' gepubliceerd door het ministerie van OCW op 25 februari 2011)

Van HAVO naar HOGER BEROEPSONDERWIJS

Disclaimer: De lijst is gebaseerd op de officiële doorstroomseisen van het ministerie van onderwijs. Bij het overnemen van deze gegevens kunnen er tikfouten zijn gemaakt. Controleer daarom altijd (en op tijd) wat de school zelf over de toelatingseisen van een studie zegt.

Betekenis van gebruikte tekens en afkortingen:

✓ : toegangsrecht

✗ : géén toegangsrecht

Een vakaanduiding betekent dat er toegangsrecht is indien aan de vakaanduiding is voldaan.

(...): uit de tussen haken vermelde vakken kan worden gekozen. Eén van de genoemde vakken is voldoende.

bi: biologie

ec: economie

gs: geschiedenis

m&o: management en organisatie

mw: maatschappijwetenschappen

mvt: moderne vreemde taal

fa: Frans

du: Duits

na: natuurkunde

nl&t: natuur, leven en technologie

sk: scheikunde

wia: wiskunde A

wib: wiskunde B

havo verplichte profielvakken	N+T	N+G	E+M	C+M
	wib	wia/b	wia/b	gs
	na	bi	ec	mvt
	sk	sk	gs	
Profielkeuzevak zie schoolaanbod	1	1	1	2

1. INSTROOM MET HAVO-DIPLOMA

Sector economie (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	Accountancy	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
2.	Advanced Business Creation	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
3.	Bedrijfseconomie	✓	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
4.	Bedrijfskundige informatica	✓	✓	✓	✓
5.	Bestuurskunde /overheidsmanagement	ec	ec	✓	ec
6.	Business Administration in Hotel Management ¹	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	ec of m&o
7.	Commercieel Management	✓	✓	✓	ec of m&o) + wi (a of b)
8.	Commerciële economie	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)

Vooropleidingseisen hoger onderwijs: van havo naar hbo

(gebaseerd op de publicatie 'Nadere vooropleidingseisen' gepubliceerd door het ministerie van OCW op 25 februari 2011)

9.	Communicatie	✓	✓	✓	wi (a of b)
10.	Communicatiesystemen	✓	✓	✓	wi (a of b)
11.	European Studies	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	✓
12.	Facility management	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
13.	Financial services management	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
14.	Fiscaal Recht en Economie	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
15.	Fiscale economie	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
16.	Food and business	✓	✓	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
17.	Functiegerichte bachelor in toerisme en recreatie	✓	✓	✓	ec of m&o
18.	Hbo-rechten	✓	✓	✓	✓
19.	Hogere Juridische opleiding	✓	✓	✓	✓
20.	Hoger hotelonderwijs ¹	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	ec of m&o
21.	Hoger toeristisch en recreatief onderwijs	✓	✓	✓	ec of m&o
22.	Informatiedienstverlening en -management	✓	✓	✓	✓
23.	Information management	✓	✓	✓	ec of m&o
24.	Information Security Management	✓	✓	✓	✓
25.	Integrale veiligheid	✓	✓	✓	✓
26.	Integrale veiligheidskunde	ec	ec	✓	ec
27.	International business and languages	ec of m&o	ec of m&o	✓	✓
28.	International business and management studies	ec of m&o of 2e mvt	ec of m&o of 2e mvt	✓	ec of m&o
29.	Journalistiek	✓	✓	✓	✓
30.	Kunst en economie	✓	✓	✓	✓
31.	Lifestyle	✓	✓	✓	✓
32.	Logistiek en economie	ec of m&o	ec of m&o	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
33.	Management, economie en recht	ec of m&o	ec of m&o	✓	ec of mw of m&o
34.	Media and entertainment management	✓	✓	✓	✓
35.	Media, informatie en communicatie	ec of m&o	ec of m&o	✓	ec of m&o
36.	Oriëntaalse talen en communicatie	✓	✓	✓	✓
37.	People and Business Management	✓	✓	✓	✓
38.	Small business & retail management	ec of m&o	ec of m&o	✓	ec of m&o
39.	Sport, management en ondernemen ¹	✓	✓	✓	wi (a of b)
40.	Toegepaste Bedrijfskunde	2 ^e mvt ²	2 ^e mvt ²	2 ^e mvt ²	✓
41.	Trade management Azië	ec of m&o	ec of m&o	✓	ec of m&o
42.	Vastgoed en makelaardij	✓	✓	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
43.	Vertaalacademie	2 ^e mvt ⁵	2 ^e mvt ⁵	2 ^e mvt ⁵	✓

Vooropleidingseisen hoger onderwijs: van havo naar hbo

(gebaseerd op de publicatie 'Nadere vooropleidingseisen' gepubliceerd door het ministerie van OCW op 25 februari 2011)

44.	Vitaliteitsmanagement & Toerisme	✓	✓	✓	✓
45.	Vrijtijdsmanagement	✓	✓	✓	ec of m&o
42.	Windesheim Honours College	✓	✓	✓	wi (a of b)

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen.

⁵ Frans of Duits verplicht indien deze taal wordt gekozen.

Sector gedrag en maatschappij (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	Creatieve therapie ¹	✓	✓	✓	✓
2.	Culturele en maatschappelijke vorming	✓	✓	✓	✓
3.	Godsdienst-pastoraal werk	✓	✓	✓	✓
4.	Imam / Islamitisch geestelijk werker	✓	✓	✓	✓
5.	Integrale veiligheidskunde	ec	ec	✓	ec
6.	Maatschappelijk werk en dienstverlening	✓	✓	✓	✓
7.	Pedagogiek	✓	✓	✓	✓
8.	Pedagogisch management Kinderopvang	✓	✓	✓	✓
9.	Personeel en arbeid	✓	✓	✓	✓
10.	Sociaal-juridische dienstverlening	✓	✓	✓	✓
11.	Sociaal pedagogische hulpverlening	✓	✓	✓	✓
12.	Social work	✓	✓	✓	✓
13.	Sport en bewegen ¹	✓	✓	✓	✓
14.	Sport en bewegingseducatie	✓	✓	✓	✓
15.	Toegepaste psychologie	✓	✓	✓	wi (a of b)

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen.

Sector gezondheidszorg (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	Audiologie	✓	✓	✓	✓
2.	Ergotherapie	✓	✓	✓	✓
3.	Farmakunde	✓	✓	✓	✓
4.	Fysiotherapie	✓	✓	✓	✓
5.	Huidtherapie	✓	✓	✓	✓
6.	Kunstzinnige therapie	✓	✓	✓	✓
7.	Logopedie ¹	✓	✓	✓	✓
8.	Management in de zorg ¹	✓	✓	✓	✓
9.	Medisch beeldvormende en radio-therapeutische technieken	✓	✓	✓	wi (a of b)
10.	Mondzorgkunde	✓	✓	✓	✓
11.	Oefentherapie Cesar	✓	✓	✓	✓
12.	Oefentherapie Mensendieck	✓	✓	✓	✓
13.	Optometrie	✓	✓	✓	wi (a of b)
14.	Orthoptie	✓	✓	✓	wi (a of b)
15.	Podotherapie	✓	✓	✓	✓
16.	Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie	✓	✓	✓	✓
17.	Sport, gezondheid en management	✓	✓	✓	✓

Vooropleidingseisen hoger onderwijs: van havo naar hbo

(gebaseerd op de publicatie 'Nadere vooropleidingseisen' gepubliceerd door het ministerie van OCW op 25 februari 2011)

18.	Toegepaste gerontologie	✓	✓	✓	✓
19.	Verloskunde	bi	✓	bi + sk	bi + sk + wi (a of b)
20.	Verpleegkundige, opleiding tot	✓	✓	✓	✓
21.	Voeding en diëtiëk	✓	✓	✓	✓

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen.

Sector landbouw en natuurlijke omgeving (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	Bedrijfskunde en agribusiness	✓	✓	✓	wi (a of b)
2.	Biotechnologie	✓	✓	✗	✗
3.	Bos- en natuurbeheer	✓	✓	✓	wi (a of b)
4.	Dier- en veehouderij	✓	✓	sk	✗
5.	Diermanagement	✓	✓	bi	✗
6.	Educatie en kennismanagement groene sector ²	✓	✓	✓	✓
7.	Food Commerce & Technology	✓	✓	wi (a of b)	wi (a of b)
7.	Food design and Innovation	✓	✓	✓	wia
8.	Kust- en zeemanagement	✓	✓	✓	wia
9.	Land- en watermanagement	✓	✓	sk	✗
10.	Plattelandsvernieuwing	✓	✓	✓	wi (a of b)
11.	Milieukunde	✓	✓	sk	✗
12.	Plattelandsvernieuwing	✓	✓	✓	✓
13.	Toegepaste Biologie	✓	✓	sk	✗
14.	Tropische landbouw	✓	✓	✓	✗
15.	Tuinbouw en akkerbouw	✓	✓	sk	✗
16.	Tuin- en landschapsinrichting	✓	✓	✓	wi (a of b)
17.	Voedingsmiddelentechnologie	✓	✓	wia+sk	✗
18.	Watermanagement	✓	✓	✓	✗

² Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs en/of beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van de tweede graad.

Sector onderwijs (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	Aardrijkskunde ²	✓	✓	✓	✓
2.	Algemene economie ²	ec of m&o	ec of m&o	✓	ec
3.	Basisonderwijs, opleiding tot leraar	✓	✓	✓	✓
4.	Beeldende kunst en vormgeving, docent ¹	✓	✓	✓	✓
5.	Bedrijfseconomie ²	ec of m&o	ec of m&o	✓	ec
6.	Biologie ²	✓	✓	bi of nl&t	bi of nl&t
7.	Bouwkunde I en II ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
8.	Bouwtechniek I en II ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
9.	Consumptieve techniek I en II ²	✓	✓	✓	✓
10.	Dans, docent ¹	✓	✓	✓	✓
11.	Drama, docent ¹	✓	✓	✓	✓
12.	Duits ²	du	du	du	du
13.	Economie ²	ec of m&o	ec of m&o	✓	ec

Vooropleidingseisen hoger onderwijs: van havo naar hbo

(gebaseerd op de publicatie 'Nadere vooropleidingseisen' gepubliceerd door het ministerie van OCW op 25 februari 2011)

14.	Elektrotechniek I en II ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
15.	Engels ²	✓	✓	✓	✓
16.	Frans ²	fa	fa	fa	fa
17.	Fries ²	✓	✓	✓	✓
18.	Geschiedenis ²	✓	✓	✓	✓
19.	Gezondheidszorg en welzijn ²	✓	✓	✓	✓
20.	Godsdienst ²	✓	✓	✓	✓
21.	Grafische techniek ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
22.	Informatie- en communicatietechnologie ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
23.	Installatietechniek I en II ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
24.	Islam-godsdienst ²	✓	✓	✓	✓
25.	Lichamelijke oefening ¹	✓	✓	✓	✓
26.	Maatschappijleer ²	✓	✓	✓	✓
27.	Mechanische techniek I en II ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
28.	Mens en maatschappij ²	✓	✓	✓	✓
29.	Motorvoertuigtechniek I en II ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
30.	Muziek, docent ¹	✓	✓	✓	✓
31.	Natuurkunde ²	✓	na of nl&t	☒	☒
32.	Nederlands ²	✓	✓	✓	✓
33.	Nederlandse gebarentaal/tolkenopleiding ^{1,2}	✓	✓	✓	✓
34.	Omgangskunde ²	✓	✓	✓	✓
35.	Opleidingskunde	✓	✓	✓	✓
36.	Pedagogiek ²	✓	✓	✓	✓
37.	Scheikunde ²	✓	✓	☒	☒
38.	Spaans ²	✓	✓	✓	✓
39.	Techniek ²	✓	✓	☒	☒
40.	Verzorging/ huishoudkunde ²	✓	✓	✓	✓
41.	Verzorging/ gezondheidskunde ²	✓	✓	✓	✓
42.	Werktuigbouwkunde I en II ²	✓	✓	✓	wi (a of b)
43.	Wiskunde ²	✓	wib	wib	wib

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen.

² Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs en/of beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van de tweede graad.

Sector taal en cultuur (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	Autonome beeldende kunst ¹	✓	✓	✓	✓
2.	Circus and Performance Art ¹	✓	✓	✓	✓
3.	Circus Arts ¹	✓	✓	✓	✓
4.	Cultureel Erfgoed	✓	✓	✓	✓
5.	Dans ¹	✓	✓	✓	✓
6.	Film en televisie ¹	✓	✓	✓	✓
7.	Muziek ¹	✓	✓	✓	✓
8.	Muziektherapie ¹	✓	✓	✓	✓
9.	Theater ¹	✓	✓	✓	✓
10.	Vormgeving ¹	✓	✓	✓	✓

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen.

Vooropleidingseisen hoger onderwijs: van havo naar hbo

(gebaseerd op de publicatie 'Nadere vooropleidingseisen' gepubliceerd door het ministerie van OCW op 25 februari 2011)

Sector techniek (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	Advanced Sensor Applications	✓	wb	☒	☒
2.	Aot-techniek	✓	na of nl&t	☒	☒
3.	Applied Science	✓	✓	☒	☒
4.	Aquatische ecotechnologie	✓	✓	☒	☒
5.	Autotechniek	✓	na of nl&t	☒	☒
6.	Automotive	✓	na of nl&t	☒	☒
7.	Aviation	✓	na of nl&t	na	☒
8.	Bedrijfsmanagement mkb	✓	✓	✓	wi (a of b)
9.	Bedrijfswiskunde	✓	✓	wib	wib
10.	Bewegingstechnologie	✓	✓	✓	wi (a of b)
11.	Bio-informatica	✓	✓	✓	wi (a of b) of na
12.	Biologie en medisch laboratoriumonderzoek	✓	✓	☒	☒
13.	Biometrie	✓	✓	✓	wi (a of b)
14.	Biotechnologie	✓	✓	☒	☒
15.	Bouwkunde	✓	na of nl&t	wib + na	☒
16.	Bouwmanagement en vastgoed	✓	✓	✓	ec + wi (a of b)
17.	Bouwtechnische bedrijfskunde	✓	✓	✓	☒
18.	Built environment	✓	na of nl&t	☒	☒
19.	Business engineering	✓	na of nl&t	☒	☒
20.	Business Management	ec of m&o	ec of m&o	✓	mw, ec of m&o
21.	Chemie	✓	✓	☒	☒
22.	Chemische technologie	✓	✓	☒	☒
23.	Civiele techniek	✓	na of nl&t	☒	☒
24.	Climate & Environment	✓	✓	✓	wi (a of b)
25.	Commercieel ingenieur	✓	✓	✓	ec of wi (a of b)
26.	Communication and multimedia design	✓	✓	✓	wi (a of b)
27.	Elektrotechniek	✓	na of nl&t	☒	☒
28.	Embedded Systems Engineering	✓	na of nl&t	☒	☒
29.	Engineering, design and innovation	✓	na of nl&t	na	☒
30.	Forensisch onderzoek	✓	na of nl&t	☒	☒
31.	Game architecture and design	✓	✓	✓	wi (a of b)
32.	Geodesie	✓	✓	✓	☒
33.	Gezondheidszorgtechnologie	✓	✓	✓	☒
34.	Grafimediатеchnologie	✓	✓	✓	wi (a of b)
35.	Human technology	✓	✓	✓	wi (a of b)
36.	Industrieel product ontwerpen	✓	na of nl&t	na	☒
37.	Industriële automatisering	✓	na of nl&t	na	☒
38.	Informatica	✓	✓	✓	✓
39.	Kunst en techniek ¹	✓	✓	✓	wi (a of b)

Vooropleidingseisen hoger onderwijs: van havo naar hbo

(gebaseerd op de publicatie 'Nadere vooropleidingseisen' gepubliceerd door het ministerie van OCW op 25 februari 2011)

40.	Logistiek en technische vervoerskunde	✓	✓	✓	☒
41.	Luchtvaarttechnologie	✓	na of nl&t	☒	☒
42.	Maritiem officier ¹	✓	na of nl&t	☒	☒
43.	Milieugerichte materiaaltechnologie	✓	✓	☒	☒
44.	Milieukunde	✓	✓	sk	☒
45.	Netwerk infrastructuur design	✓	✓	✓	wi (a of b)
46.	Ocean Technology	✓	na of nl&t	☒	☒
47.	Orthopedische technologie	✓	✓	☒	☒
48.	Ruimtelijke ordening en planologie	✓	✓	✓	☒
49.	Scheepsbouwkunde	✓	na of nl&t	☒	☒
50.	Stedenbouwkundig Ontwerpen	✓	✓	✓	✓
51.	Technische bedrijfskunde	✓	✓	✓	☒
52.	Technische commerciële confectiekunde	✓	✓	✓	(ec of m&o) + wi (a of b)
53.	Technische commerciële textielkunde	✓	✓	✓	wi (a of b)
54.	Technische informatica	✓	✓	wib	wib
55.	Technische natuurkunde	✓	na of nl&t	☒	☒
56.	Verkeerskunde	✓	✓	✓	☒
57.	Werktuigbouwkunde	✓	na of nl&t	☒	☒

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen.

Sectoroverstijgend (HBO: instroom met havo-diploma)

nr	Opleidingen	N+T	N+G	E+M	C+M
1.	HBO-ICT	✓	✓	✓	✓